Posudek doktorské práce

Pavel Hons, *Reduplicative Constructions in Tamil* (Reduplikativní konstrukce v tamilštině), Praha 2010, 120 str.

Práce P. Honse na zadaném tématu probíhala velmi systematicky a cílevědomě. Téma je v případě drávidského jazyka v jistém smyslu novinkou, protože v oblasti lexikální syntagmaticky se tento typ zatím příliš nezdůrazňoval. Přitom jde o velice významný jev, který, jak ukazuje práce P. Honse, je velice hojně využíván na úrovni hovorové a dialektové, a menší měrou v čistě literárním jazyku, i když ani tam není zanedbatelný. Materiál pro tuto analýzu P. Hons sbíral převážně ze slovníků a z literatury a věnoval velkou pozornost mluvenému jazyku. Řadu příkladů dále konzultoval s informanty a také s lingvisty.

Autor probírá téma v devíti nestejně dlouhých kapitolách včetně závěru a systematicky pojednává o jednotlivých aspektech daného jevu na základě vybraného množství konkrétních příkladů. Práci předchází stručný úvod (**0.**), ve kterém je čtenář seznámen se základní strukturou práce, jejími zdroji a prostřednictvím základních pojmů také s teoretickými východisky. Reduplikace je obecný gramatický jev, který se realizuje především na morfologické a syntaktické rovině jazyka a je zvláště hojně využíván jazyky aglutinačního typu, avšak nejenom jimi. Reduplikace lexikální má různé formální podoby a jedním jejím výrazným aspektem je reduplikace sémantická, o níž se v některých jiných jazycích (včetně jazyků indických) psalo, byť pod různými názvy, např. „lexikální páry", „sémantické páry", „binomials", „dvandvová kompozita", „redundantní kompozita" , „redundantní výrazy", apod.

První tři kapitoly (kap. **1.**, **2.**, **3.**) jsou věnovány obecným problémům, zvláště vymezení rozdílu mezi repeticí a reduplikací a jejich vzájemnému vztahu. Autor probírá možné formální a významové aspekty těchto dvou jevů a jejich typologii či klasifikací a kromě jiného si klade otázku o původu různých forem reduplikace. Reduplikací v tamilštině se zabývá počínaje krátkou čtvrtou kapitolou (**4.**), poté stručněji shrnuje reduplikaci morfologickou (**5.**) a reduplikaci tzv. „vázaných slov" (bound words) (**6.**). Vlastnímu tématu lexikální reduplikace se věnuje v sedmé kapitole (**7.**, str. 66–104). Krátká osmá kapitola (**8.**) stručně pojednává o frazeologické reduplikaci (tady se nabízí otázka, zde by nebylo v tomto případě

vhodnější hovořit o repetici, i když termínu používají i jiní autoři, srovnej příklady na str. 105).

Pokud jde o vlastní lexikální reduplikaci v kapitole sedmé (**7.**), autor ji rozebírá podle tří základních vlastností reduplikovaných lexémů ve třech podkapitolách – reduplikace jednotlivých slov, reduplikace synonym neboli reduplikace sémantická a reduplikace s formální změnou první slabiky (tzv. slova echo). Doloženo hojnými příklady, které jasně osvětlují daný jev.

Kromě materiálové dokumentace a podrobného rozboru jednotlivých charakteristických případů, což už samo o sobě je velkým přínosem, je na práci zvláště cenné velice promyšlené utřídění lexikální reduplikace a jejích jednotlivých kategorií. Autor se opírá o skutečnou „vnitřní formu" těchto syntaktických jednotek, nepodléhá falešnému dojmu, že jde o kompozita (srovnej termíny "translation compounds" /Chatterji 1977/, "synonym-compounds" /Pathak 1958/, "synonymic compounds" /Dongare 1975), nýbrž jasně vymezuje jednotlivé typy a jejich formální a sémantické charakteristiky.

S P. Honsem jsem jednotlivá témata podrobně probíral a v této chvíli mohu jen uzavřít, že autor svou práci zvládl výtečně jak v oblasti heuristické, tak v oblasti interpretační, a lze předpokládat, že jeho práce povede k další odborné diskusi na toto téma. Jak už jsem naznačil výše, práce je v jistém smyslu unikátní nejen vzhledem k poměrně novátorské tématice (vzhledem k tamilštině rozhodně) ale i s ohledem na její velice racionální uspořádání a originální interpretační postupy. Podle mého názoru si práce zaslouží brzkého vydání a je rozhodně velice dobrým podkladem pro doktorské řízení.

Prof. Dr. Jaroslav Vacek, CSc. 30.4.2010
Školitel